

PARAULA I VIDA

La violència contra les dones

En una societat marcada per una violència creixent, les dones se situen majoritàriament entre les víctimes d'aquesta violència. És veritat que des dels orígens de la humanitat la dona es beneficia, en el seu paper de mare, d'un respecte que és gairebé veneració. Tanmateix, per contrast, massa sovint la dona es veu maltractada en el seu ambient familiar i també en la vida pública.

Les violències conjugals són una greu realitat, que durant molt de temps ha estat un tema tabú i de la qual actualment comencem a conèixer-ne la magnitud. No és patrimoni únicament dels ambients desfavorits, sinó que toca en major o menor mesura totes les categories socials. Les causes d'aquestes violències són múltiples. I actuar sobre aquestes causes seria un bon treball de prevenció d'aquesta xacra social.

La violència contra les dones contradia el respecte que es mereix cada persona

Joan XXIII esmentava entre els signes del temps el reconeixement de la dignitat de la dona i del seu paper en la vida pública. El Papa afirmava: "En la dona esdevé cada dia més clara i operant la consciència de la pròpia dignitat. Sap prou que no pot consentir que sigui considerada i tractada com un instrument; reclama els drets i els deures propis de la persona humana, tant en l'àmbit de la vida domèstica com en el de la vida pública".

Joan Pau II va voler publicar l'any 1995 una *Carta a les dones*; abans, el 15 d'agost de 1988 —en la festa de l'Assumpció de Maria al cel— havia publicat un document sobre la vocació i la dignitat de la dona, titulat precisament així: *Mulieris dignitatem*. En ell feia aquest comentari: "Crist fou davant dels seus contemporanis el promotor de la veritable dignitat de la dona i de la vocació corresponent a aquesta dignitat [...] En els ensenyaments de Jesús, així com en la seva manera de comportar-se, no es troba res que reflecteixi l'habitual discriminació de la dona, pròpia del temps; al contrari, les seves paraules i les seves obres expressen sempre el respecte i l'honor que es deu a la dona".

Benet XVI, amb motiu del vintè aniversari de la carta apostòlica de Joan Pau II sobre la dignitat de la dona, va pronunciar un discurs davant dels membres del Consell Pontifici per als Laics, en el qual va fer referència a llocs i cultures on la dona es discrimina i poc valorada pel sol fet de ser dona i on és víctima d'actes de violència, o és objecte d'agressions físiques o morals, o la seva imatge és explotada en la publicitat i en les indústries del consum o de la diversió. Davant d'aquests fenòmens, qualificats per Benet XVI com a "greus i persistents", deia el Sant Pare actual que "el compromís dels cristians és encara més urgent, a fi que aquests es converteixin arreu del món en els promotors d'una cultura que reconegui la dona, en el dret i en la realitat dels fets, la dignitat que li és pròpia".

«La unitat-dualitat de l'home i de la dona —va dir també Benet XVI en aquesta ocasió— té el seu fonament en la dignitat de tota persona, creada a imatge i semblança de Déu, que "els creà home i dona", com diu el llibre del Gènesi". La violència domèstica contradia el respecte que es mereix cada persona i l'íntima comunitat de vida i d'amor que és el matrimoni, fonament de la família. El respecte ha d'estar ben present en cadascuna de les relacions familiars. En la relació entre l'espòs i l'esposa el respecte ha d'orientar l'atracció mútua i substituir la passió egoista per la capacitat de diàleg i de comprensió. Aquest respecte ha d'incloure els aspectes corporals i els de la personalitat de l'altre cònjuge, ha d'acollir la seva potencialitat procreadora sense intentar gaudir de la sexualitat al marge de l'amor autèntic i del bé de l'altre.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

750 anys de la parròquia de Sant Joan d'Horta

El passat 24 de juny, festa del naixement de sant Joan Baptista, el cardenal Lluís Martínez Sistach visità la parròquia de Sant Joan d'Horta, que aquest any celebra els 750 anys d'activitat. En la foto el Sr. Cardenal arquebisbe amb el rector de la parròquia, Mn. Ignasi Corominas, i amb el diaca Mn. Josep Urdeix, vinculat a aquesta comunitat parroquial des del seu naixement. La parròquia, per commemorar aquests set segles i mig de vida cristiana, està projectant la fundació d'un centre, anomenat «Caliu», per atendre els qui tenen necessitat de menjar i de companyia.

GLOSSA

Servir els altres perquè arribin a ser

Després del campament d'estiu o del torn de colònies d'enguany, són molts els equips de monitors dels centres d'esplai i de caps dels agrupaments escoltes que es reuneixen per preparar el nou curs i per compartir allò que fan i allò que són. Comparteixen l'estil de treball i de servei i comparteixen, també, els horitzons de la seva tasca, allò que voldrien aconseguir. És bo que sigui així ja que convé renovar els ànims i la disposició, convé renovar el compromís per donar continuïtat a un treball seriós i acurat.

Alguns joves diuen que fan de monitors; d'altres, segur que després d'una seriosa reflexió, afirmen amb més rotunditat: «Sóc monitor», «sóc cap», «sóc monitora». Diuen, per tant, que són educadors. Que entenen que en el temps lliure d'infants i joves cal treballar-hi des de projectes i propostes plenament educatius. Amb aquesta afirmació entronquen amb una llarga tradició d'educació en el lleure a Catalunya, i en especial des de l'Església, que permet, avui, parlar de l'educació en el lleure com d'un tercer medi educatiu juntament amb els dos tradicionals: l'escola i la família.

Perquè sigui així, convé que els joves educadors recuperin el valor del mestratge, del testimoni de l'educador, que forma en l'exigència, en el rigor, en el fer, en el construir, en el ser, en la solidaritat, en el servei, en la generositat... Forma en aquestes actituds que treballa en la seva pròpia vida, abocant-hi esforç personal per desenvolupar-les fins on pugui. Avui l'educació ha d'ensenyar a optar de manera compromesa des del testimoni de la vida del l'educador. Això no són anacronismes romàntics sinó apostes decidides de futur.

Un futur que, en el cas dels moviments educatius cristians es fonamenta en la persona de Jesús. En el seu mestratge, el seu testimoni, la seva exigència, el seu rigor, el seu fer, el seu construir, el seu ser, la seva solidaritat, el seu servei, la seva generositat... Perquè Jesús és el bon cap, el bon monitor, el Bon Pastor. És a aquest Jesús a qui caps i monitors volen acostar els infants i joves, mitjançant les activitats. Ser monitor, servir els altres, perquè arribin a ser. «Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics» (Jn 15,13).

Enric Puig Jofra, SJ

ANY MARAGALL

► Digué Jesús: «He sortit del Pare i he vingut al món; ara deixo el món i torno al Pare» (Jn 16,28). En aquestes paraules trobo jo tot el cicle de la vida, o sia, Déu cercant-se a si mateix amb amor i dolor a través del món, des de l'esforç per néixer de l'herbeta més humil fins al misteri sublim de la Redempció per la Passió i Mort.

► Dijo Jesús: «Salí del Padre y he venido al mundo. Ahora dejo otra vez el mundo y voy al Padre» (Jn 16,28). En estas palabras encuentro yo todo el ciclo de la vida, o sea, Dios buscándose a sí mismo con amor y dolor a través del mundo, desde el esfuerzo para nacer de la hierbecilla más humilde hasta el misterio sublime de la Redención por la Pasión y Muerte.

(Elogi de la poesia. Barcelona, 22.11.1907)

DIUMENGE XXII DE DURANT L'ANY

► Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira (Sir 3,19-21.30-31)

Fill meu, sigues modest en tot el que facis, i et veuràs més estimat que el qui dóna esplèndidament. Com més gran ets més humil has de ser, i Déu et concedirà el seu favor. Déu, que és veritablement poderós, revela els seus secrets als humils. La desgràcia dels descreguts no té remei, perquè ha arrelat en ells una planta dolenta. El cor dels assenyats comprèn els proverbis dels assenyats, l'orella atenta s'alegra de sentir parlar amb seny.

► Salm responsorial (67)

R. *Instal·làreu els pobres, Déu nostre, al país fèrtil del vostre patrimoni.*

Que s'alegrin davant d'ell els justos, / que no planyin res per celebrar el seu triomf. / Canteu al Senyor, lloeu el seu nom, / celebren davant d'ell el seu triomf. R.

Déu és pare d'orfes, defensor de viudes, / des del lloc sagrat on resideix. / Déu dóna casa als desemparats, / allibera els captius i els enriqueix. R.

Senyor, vau fer caure una pluja abundant / per refer els vostres camps esgotats; / vau allotjar-hi la vostra família. / Instal·làreu els pobres, Déu nostre, / al país fèrtil del vostre patrimoni. R.

► Lectura de la carta als cristians hebreus

(He 12,18-19.22-24a)

Germans, vosaltres no us heu acostat en aquella muntanya palpable del Sinaí, que era tota ella foc ardent, fosc, negra nuvolada i tempesta, ni heu escoltat el toc del corn i la veu que pronunciava aquelles paraules. Els mateixos que sentiren la veu suplicaren que no continués parlant-los. Vosaltres us heu acostat a la muntanya de Sió, a la ciutat del Déu viu, la Jerusalem celestial, a miríades d'àngels, a l'aplec festiu dels primers inscrits com a ciutadans del cel; us heu acostat a Déu, jutge de tots, als esperits dels justos que ja han arribat a terme, a Jesús, el mitjaner de la nova aliança.

► Lectura de l'evangeli segons sant Lluç (Lc 14,1.7-14)

Un dissabte, Jesús entrà a menjar a casa d'un dels principals fariseus. Ells l'estaven observant. Jesús notà que els convidats escollien els primers llocs i els proposà aquesta paràbola: «Quan algú et convida a un dinar de casament, no et posis al primer lloc: si hi hagués un altre convidat més honorable que tu, vindria el qui us ha convidat a tots dos i et diria: "Cedeix-li el lloc", i tu hauries d'ocupar el lloc darrer, tot avergonyit. Més aviat quan et conviden vés a ocupar el lloc darrer, i quan entrarà el qui t'ha convidat et dirà: "Amic puja més amunt." Llavors seràs honorat davant de tots els qui són a taula, perquè tothom que s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.»

Després digué al qui l'havia convidat: «Quan fas un dinar o un sopar, no hi cridis els teus amics, ni els teus germans, ni altres parents teus, ni veïns rics. Potser ells també et convidarien, i ja tindries la recompensa. Més aviat, quan facis una festa, convida-hi pobres, invàlids, coixos i cecs. Felix de tu, llavors: ells no tenen res per a recompensar-t'ho, i Déu t'ho recompensarà quan ressuscitaran els justos.»

► Lectura del llibre del Eclesiàstic (Sir 3,19-21.30-31)

Hijo mío, en tus asuntos procede con humildad y te querrán más que al hombre generoso. Hazte pequeño en las grandezas humanas, y alcanzarás el favor de Dios; porque es grande la misericordia de Dios, y revela sus secretos a los humildes.

No corras a curar la herida del cínico, pues no tiene cura, es brote de mala planta. El sabio aprecia las sentencias de los sabios, el oído atento a la sabiduría se alegrará.

► Salmo responsorial (67)

R. *Preparaste, oh Dios, casa para los pobres.*

Los justos se alegran, / gozan en la presencia de Dios, / rebosando de alegría. / Cantad a Dios, tocad en su honor; / su nombre es el Señor. R.

Padre de huérfanos, protector de viudas, / Dios vive en su santa morada. / Dios prepara casa a los desvalidos, / libera a los cautivos y los enriquece. R.

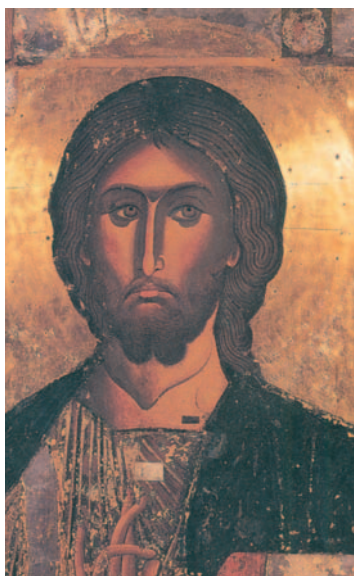
Derramaste en tu heredad, oh Dios, una lluvia copiosa, / aliviaste la tierra extenuada; / y tu rebaño habitó en la tierra / que tu bondad, oh Dios, preparó para los pobres. R.

► Lectura de la carta a los Hebreos

(Hb 12,18-19.22-24a)

Hermanos: Vosotros no os habéis acercado a un monte tangible, a un fuego encendido, a densos nubarrones, a la tormenta, al sonido de la trompeta; ni habéis oído aquella voz que el pueblo, al oírla, pidió que no les siguiera hablando.

Vosotros os habéis acercado al monte de Sió, ciudad del Dios vivo, Jerusalén del cielo, a millares de àngels en fiesta, a la asamblea de los primogénitos inscritos en el cielo, a Dios, juez de todos, a las almas de los justos que han llegado a su destino y al Mediador de la nueva alianza, Jesús.

Faç del Crist Pantocrator.
Pintura del segle XII.
Església de Lagoudera, Grècia

► Lectura del santo evangelio según san Lucas (Lc 14,1.7-14)

Un sábado, entró Jesús en casa de uno de los principales fariseos para comer, y ellos le estaban espionando. Notando que los convidados escogían los primeros puestos, les propuso esta parábola: «Cuando te conviden a una boda, no te sientes en el puesto principal, no sea que hayan convidado a otro de más categoría que tú; y vendrá el que os convidó a ti y al otro y te dirá: "Cédele el puesto a este." Entonces, avergonzado, irás a ocupar el último puesto. Al revés, cuando te conviden, vete a sentarte en el último puesto, para que, cuando venga el que te convidó, te diga: "Amigo, sube más arriba." Entonces quedarás muy bien ante todos los comensales. Porque todo el que se enaltece será humillado, y el que se humilla será enaltecido.»

Y dijo al que lo había invitado: «Cuando des una comida o una cena, no invites a tus amigos, ni a tus hermanos, ni a tus parientes, ni a los vecinos ricos; porque corresponderán invitándote, y quedarás pagado. Cuando des un banquete, invita a pobres, lisiados, cojos y ciegos; dicho so tú, porque no pueden pagarte; te pagarán cuando resuciten los justos.»

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns** (litúrgia hores: 2a setm.): 1Co 2,1-5 / Sl 118 / Mt 4,16-30 ■ **dimarts**: 1Co 2,10b-16 / Sl 144 / Mt 4,31-37 ■ **dimecres**: 1Co 3,1-9 / Sl 32 / Mt 4,38-44 ■ **dijous**: 1Co 3,18-23 / Sl 23 / Mt 5,1-11 □ **divendres**: 1Co 4,1-5 / Sl 36 / Lc 5,33-39 □ **dissabte**: 1Co 4,6b-15 / Sl 144 / Lc 6,1-5 ■ **diumenge** vinent, XXIII de durant l'any (lit. hores: 3a setm.): Sv 9, 13-19 / Sl 89 / Flm 9b-10.12-17 / Lc 14,25-33.

El tema de les lectures d'aquest diumenge és la humilitat, una virtut que no està gaire de moda en la nostra societat on se sol confondre amb inferioritat o apocament. En canvi, el savi Ben Sira la recomana en la primera lectura, la repeteix l'antífona del salm responsorial i en l'Evangelí Jesús la il·lustra amb una paràbola que s'inspira en la vida quotidiana.

Convidat a dinar a casa d'un dels caps dels fariseus, Jesús aprofita l'ocasió per donar unes quantes lliçons als comensals que participen al convit, tot inspirant-se en una màxima del llibre dels Proverbis: «No et busquis honors davant el rei ni et posis en el lloc dels importants. Val més

COMENTARI Els últims llocs

que et diguin: "Puja aquí dalt", que no pas veure't rebaixat davant d'un noble.» Amb molta habilitat i pedagogia, Jesús transforma aquesta norma de prudència i d'urbanitat en una exhortació religiosa en forma de paràbola. El banquet de noces simbolitza el Regne de Déu i ocupar el darrer lloc a taula esdevé la condició per entrar-hi.

Diguem-ho en altres paraules. L'arribisme, l'orgull, l'autosuficiència i el fariseisme són actituds que obstaculitzen l'entrada al Regne. Condicions ideals per entrar-hi són, en canvi, la senzillesa, la humilitat i el respecte de la justícia. Ningú es pot gloriari davant el Senyor, perquè la glòria només és d'Ell: «Tothom qui s'enalteix

serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.»

Després de la paràbola, Jesús es dirigeix a l'amfitrió per aconsellar-li la generositat desinteressada. Donar per rebre és mercadejar. Donar sense esperar res a canvi és autèntica generositat. Jesús no critica la seva actuació, però li insinua que hagués pogut estendre la seva invitació als pobres i desvalguts. Aquests certament no haguessin pogut tornar-li el favor, però Déu ho hagués fet en lloc seu.

La humilitat i la generositat són dues virtuts que celebren el primat de Déu per damunt de totes les estratègies humanes.

DIÀLEGS SOBRE LA FE

Jesús és el gran llibertador

Oriol: —Mare, per què diuen alguns que Déu empresona?

Gràcia: —No ho sé, fill meu. ¿Tu creus que jo et parlaria de Déu si Déu fos algú que empresona?

—No.

—Déu ens allibera de totes les presons. Les que veiem i les que no veiem. A algunes persones se'ls ha parlat tan indignament de

Déu que l'han arribat a entendre com un guardià, en lloc de concebre'l com un jardiner. Nosaltres tendim a tancar-nos a la gajola, a viure en captivitat, perquè ens fa por afrontar la llibertat. —Per què ens fa por?

—Perquè la llibertat imposa. Alliberar-se del que diu la gent, dels pensaments destructius, de la por, de la ignorància, dels complexos, dels ressentiments, de les enveges i de les petites gelosies, no és fàcil.

—I Déu, com ens allibera?

—La grandesa de Déu es manifesta en la llibertat humana, en la creació d'un ésser tan singular i curiós que pot optar per viure al marge del seu creador, que pot mantenir-se al marge de la font que, des de dins del seu ésser, el sosté generosament, infinitament, durant el decurs de la seva vida.

—Però, com ens allibera?

—A través de la seva Paraula i, en darrer terme, a través de Jesús, el gran llibertador.

—Jesús?

—Sí, Jesús, plenitud de Déu i plenitud de l'home, és el gran llibertador. Jesús és el camí per conèixer Déu. Ell ens parla del seu Pare del cel i ens descriu com és.

Francesc Torralba

(Ah, sí? Com parlar de Déu als infants, Editorial Claret)

DÉU NO TÉ POR

La comunitat cristiana i el malalt

Als Evangelis, l'atenció de Jesús pels malalts ocupa una posició de primer pla. ¿Hi ha un compromís de la comunitat cristiana amb els malalts? Si les comunitats cristianes giren la seva mirada vers Jesús aprendran a adreçar el seu cor, el seu pensament i les seves mans cap al malalt, tal com feia el mateix Jesús. Cal que els deixebles continuïn les obres de Jesús. Guarir malalts serà el signe concret i visible que la salvació del Regne ha començat i afecta l'home en la seva totalitat.

La unitat de la persona humana, en totes les seves dimensions, corporals, psíquiques i espirituals, és el que Déu ha vingut a salvar, i la comunitat cristiana és l'àmbit d'aquesta salvació. La malaltia ens fa por perquè amb ella emergeix la veritat de les nostres limitacions, de la nostra pobresa.

La salvació, que Déu ha vingut a portar, consisteix a ésser alliberats d'aquest destí de feblesa i ésser acollits a la comunitat dels salvats. La malaltia, a més d'ésser un problema de caràcter mèdic, és també una demanda d'ajut, d'amor, perquè s'intensifiqui la vida entorn de qui la sent ferida i afeblida.

Em sembla, per això, important de fer emergir aquesta dimensió terapèutica de la comunitat cristiana, sobretot en una societat, com l'actual, que potser distorsiona amb els seus desequilibris socials i els seus processos de marginació.

L'actitud guardadora de Jesús i dels deixebles invita les nostres comunitats cristianes a ser més actives en la relació amb els malalts, perquè siguin més audaces en l'amor. Dissortadament, aquesta dimensió sembla com adormida en la vida de l'Església. I avui molta gent va a la recerca de pràctiques màgiques, ocultes, miracles, astrològiques! La demanda de guarició, ni que sovint sigui mal plantejada, tampoc no és sinó una gran petició d'amor. Les nostres comunitats cristianes són cridades a acceptar aquest repte. La pregària, des de sempre en la comunitat cristiana, ha acompanyat la guarició i la cura dels malalts.

Andrea Riccardi

(Déu no té por, Publicacions de l'Abadia de Montserrat)

SANTORAL

29. † Diumenge XXII de durant l'any. Martí de sant Joan Baptista, decapitat (s. I), venerat a Sebaste; santa Sabina, mr.; sant Adelf, bisbe.

30. Dilluns. Sant Fèlix, prev. i mr. a Roma (s. IV), patró de Vilafranca del Penedès; sant Fiacre, ermità, patró de botànics i jardiniers; beata Joana Jugan, vg., fund. Germanetes dels Pobres (1839).

31. Dimarts. Sant Ramon Nonat, rel. mercedari, dels primers, captiu a Algèria, cardenal, patró de Cardona; sant Nicodem, amic i seguidor de Jesús; sant Arístides, abat; sant Domènec de Val, noi mr. de Sa ragossa; sants Vicenç, Sabina i Cristeta, mrs., patrons d'Àvila.

1. Dimecres. Mare de Déu del Puig (València); sant Lleir o Lliceri, bisbe de Cosersans (s. VI); sant Gil o Gili, abat, penitent a Núria;

sant Artur, màrtir; santa Anna, profetessa; sant Llop, bisbe; santa Teresa-Margarida Reddi, vg. carmelitana; beat Josep Samsó (Castellbisbal 1887-Mataró 1936), prev. i mr.

2. Dijous. Sant Antolí o Antoní, mr.; santa Íngrid, vg. dominicana sueca (†1282); santa Raquel, matrona bíblica (dona de Jacob); beats màrtirs de setembre (revolució francesa, 1789).

3. Divendres. Sant Gregori el Gran, papa (590-604) i doctor de l'Església, abans monjo, patró de la música; santa Basilissa, vg. i mr.; sant Simeó Estilita el Jove (521-597), monjo siríac; sant Sàndal, mr.

4. Dissabte. Mare de Déu de la Cinta, Mare de Déu de la Consolació (o de la Corretja); sant Moisès, alliberador del poble d'Israel; santa Rosa de Viterbo, vg.; santa Rosalia de Palerm, vg.; sant Bonifaci I, papa (romà, 418-422).

INTENCIONS DEL SANT PARE (setembre)

General: Perquè l'Evangelí animi les regions menys desenvolupades a progressar.

Missionera: Perquè obrint el cor a l'amor es posi fi a guerres i conflictes.

ENTREVISTA

JOAN GUITERAS

Teologia Actual

La revista *Teologia Actual* va néixer fa 16 anys amb l'objectiu de formar laics interessats pel coneixement de la teologia. «Preteníem oferir una major formació dels seglars, ja que la temàtica religiosa és freqüent en els mitjans de comunicació», afirma Mn. Joan Guiteras, director i fundador d'aquesta publicació trimestral. Mn. Guiteras és degà del Capítol de Canonges de la Catedral de Barcelona i director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona; ha publicat una seixantena de llibres de formació cristiana i de teologia.

Què ens ofereix *Teologia Actual*?

És una revista que té una estructura molt clara: qüestions teològiques, bíbliques, històriques, morals, litúrgiques... I cerca l'apropament a la literatura, al cinema i a les publicacions de llibres. Els destinataris de la revista són els interessats en les qüestions religioses des del punt de mira eclesial.

Els canonges tenen la responsabilitat litúrgica i material de la catedral. La revista representa una projecció, des de la catedral, de cultura religiosa per al nostre poble?

Teologia Actual, editada per la Fundació Didaskaleion, té el patrocini del Capítol de la Seu de Barcelona —que suposa un notable ajut econòmic, que no és suficient—. Procurem, per tant, estar atents a les realitats de la Catedral de Barcelona i a la seva dimensió pastoral i intel·lectual.

Què aporta la cultura a la fe? Com tracta el diàleg fe-cultura la revista?

Pot semblar un tòpic parlar del diàleg entre la fe i la cultura. Tanmateix, és una necessitat que s'ha de tenir present. Ho demana el testimoniatge cristià. Cal referir-se a l'actualitat amb coneixement de causa. És una manera necessària per testimoniar la fe i mostrar l'obertura a la transcendència. Fe i cultura han d'harmonitzar-se. La teologia sempre ha cercat el diàleg entre la fe i la cultura. Fe i cultura formen un binomi de primer ordre. És clar que han d'entrar en diàleg. *Teologia Actual* afavoreix aquest diàleg.

Òscar Bardají i Martín

QUERIDOS ABUELOS

Síndrome de los abuelos esclavos

Sí, suena muy fuerte hablar de abuelos esclavos, pero parece ser que los hay. Y esta denominación está cuajando tanto desde el punto de vista mé-

dico como sociológico.

Aunque este síndrome se ideó hace algunos años únicamente para las abuelas, prefiero extenderlo a ambos sexos. En síntesis, viene representado por un abuelo o abuela que sólo se preocupa por ayudar a sus hijos y hacer todo lo posible por los nietos. Es un abuelo o abuela que no se atreve a decir que está agotado por el exceso de responsabilidades en que se encuentra inmerso —que ha ido acaparando, probablemente sin proponérselo— y que, además, no se queja, porque tiene miedo de no ser útil y de que los hijos le puedan rechazar.

El filósofo y catedrático de ética Francesc Torralba, en su libro *Pares i fills. L'aventura de trobar-se avui*, apunta otra posibilidad de caer en esta esclavitud senil: «La abuela esclava es la abuela que no ha escogido de qué manera quiere ejercer su vejez ni su relación con los nietos, y que se ve obligada a hacer una serie de funciones que no desea realizar para sostener el frágil equilibrio de la vida de sus hijos.»

La escritora y también experimentada abuela Victoria Cardona, en su libro *Conciliar la vida* (versión en catalán *Som avis*), afirma: «No podemos gastar toda la energía al cuidado de los nietos si después no nos quedan fuerzas para la comunicación con los que viven con nosotros, o cuando perjudica a nuestra salud psíquica y física. A veces hemos de estar dispuestos a dar como respuesta un *no puedo*, aunque nos parezca que podemos quedar mal; también es importante reconocer nuestras limitaciones.» La única solución es explicar claramente la situación en la que nos encontramos y saber decir basta.

Dr. Paulino Castells

(*Queridos abuelos*, Ediciones Ceac. *Estimats avis*, Ed. Columna)

AGENDA

ACTES I CONFERÈNCIES

80 Aniversari de la parròquia de Sant Ramon (Av. St. Ramon Nonat, 1). El proper dimarts, dia 31, festa de sant Ramon Nonat, patró de la parròquia, el cardenal Lluís Martínez Sistach concelebrarà l'Eucaristia a les 20 h amb el rector Mn. Joaquim Brustenga i altres preveres que serveixen o han estat al servei d'aquesta comunitat cristiana. Hi assistiran també representants de les regidories de Les Corts i de Collblanc, de les associacions de veïns i de les entitats d'aquests barris en els quals està ubicada la parròquia.

ACTE

Església de Sant Gaietà (PP. Teatins). (c/ Consell de Cent, 293). Concert a càrrec del Cor Infantil Sant Esteve de Castellar del Vallès, dirigit per Jaume Sala, i del Cor Escola de Música Ahrensensis de Munich. Diumenge 5 de setembre (18 h).

LLIBRES

Religió i comunicació, del P. Lluís Duch. Fragmenta Editorial, Barcelona 2010, 456 pàgines. Lluís Duch (Barcelona, 1936) és doctor en antropologia i teologia per la Universitat de Tübinguen i professor emèrit de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, de l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de Tarragona i de l'Abadia de Montserrat. És monjo de Montserrat des de 1961. En aquest llibre analitza la importància creixent que adquireixen avui els mitjans de comunicació com a nova estructura d'acollida, en detriment d'altres estructures d'acollida clàssiques. Estudia també, des de la perspectiva en la qual s'ha especialitzat, el concepte de *tradició*, la importància

ROSA DEULOFEU EN EL MEU RECORD

10. Amor als seminaristes

La Rosa sempre sentí una profunda estimació pels seminaristes. Guardo a casa una fotografia feta al Monte del Gozo de Santiago de Compostel·la, amb motiu de l'Any Sant, en què els seminaristes de Barcelona la mantegen. Penso que és un clar exponent de la manera de ser de la Rosa, per una banda espiritual i profunda, treballada amb moltes hores d'oració, i per l'altra alegre, propera i senzilla.

Recordo haver-la acompanyat al seminari de Barcelona la vigília de Sant Josep i, com no, a l'escola de pregària, a la catedral, amb el senyor cardenal Ricard Maria Carles. En aquests actes vaig conèixer molts seminaristes; ella sempre me'n parlava, volia que fossin profunds i alegres, compromesos, virils i fidels. Després de morta he pogut anar a la primera missa d'alguns d'ells. Sempre penso: «La Rosa hi hauria anat, doncs si jo puc també hi aniré.»

Durant la seva malaltia, foren moltes les manifestacions d'estima per part dels seminaristes, però he de ressaltar un senzill diploma amb la signatura de mossèn Prieto com a rector, dels formadors i de tots els seminaristes que la va emocionar molt i que diu: «El Seminari Conciliar de Barcelona et fa arribar aquesta senzilla mostra de suport, tot continuant la cordial relació amb tu i la Delegació de Pastoral de Joventut que representes, en to d'agraïment per l'ofertament que fas a Déu del teu dolor per la nostra estimada diòcesi. Aprofitem, Rosa, per agrair-te una vegada més l'acollida que ens dones a cada escola de pregària amb el senyor arquebisbe i, com saps prou bé, encara tenim amb ell la jornada de formació que vas compartir amb nosaltres sobre la vida i les actituds del ministeri sacerdotal que tan recolzes i estimes des del treball diari. Una abraçada ben forta dels formadors i seminaristes, units en l'oració.»

Penso que aquesta dedicatòria manifesta d'una manera ben clara la relació de la Rosa amb els futurs capellans.

Joan Deulofeu

del símbol, la diferència entre informació i comunicació, la crisi de confiança en les institucions religioses, l'acceleració del *tempo* vital, l'erosió del sagrat i la revolució del creïble.

Ètica de la compaixió, por Joan-Carles Mèlich, Editorial Herder, Barcelona 2010, 318 pàgines. Este libro es una defensa de la ética, de la respuesta compasiva que damos a los *heridos* que nos interpelan en los distintos trayectos de nuestra vida, cuando bajamos «de Jerusalén a Jericó». El autor, nacido en Barcelona en 1961, es profesor de filosofía de la educación en la UAB. Dedicó este libro

«A Lluís Duch, amb admiració i amistat».

Mitjans de comunicació i pluralisme religiós. Els dies 5 i 6 de març de 2009, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i la Universitat Autònoma de Barcelona, a través del Departament de Dret Públic i Ciències Historicojurídiques, va organitzar un seminari sobre els mitjans de comunicació i el pluralisme religiós de la nostra societat. Aquest llibre (de 238 pàgines) recull les nombroses intervencions i les conclusions de la trobada. Editat pel CAC (c/ Entença 321, 08029 Barcelona).

PREPAREM LA VISITA DEL SANT PARE

11. Mons. Xavier Salinas, bisbe de Tortosa: «La Sagrada Família fa visible l'Evangeli a través de l'art»

«El Sant Pare va a Barcelona i els fidels de Tortosa aniran als actes més massius. La Sagrada Família i Gaudí són un testimoni de com l'Evangeli es fa visible a través de l'art. D'aquesta manera, a nivell intern, Tortosa aprofitarà l'ocasió per a la campanya "Donar vida a les nostres esglésies" ("Dar vida a nuestras iglesias"), és a dir, remarcar el seu valor artístic, històric i religiós. Per por dels robatoris, tenim les esglésies molt tancades, i cal obrir-les, ajudar la gent a llegir el sentit de les pedres.

—També falten vocacions.

El descens de vocacions té relació amb el descens de la vivesa de les comunitats cristianes, i allò vocacional no és només el ministeri sacerdotal, és també la vida consagrada i altres formes de vida cristiana que s'han apagat bastant. A més del repte organitzatiu, ens planteja un repte de fe: ¿creiem o no creiem que l'Església està en mans de Déu? Si ho creiem, resem per les vocacions i millorem la qualitat de la nostra vida cristiana, i hi haurà una resposta. No vulguem ser petits demiürgs que organitzen el que no està a les seves mans.»

(Traduït de les declaracions a la periodista María Paz López, *La Vanguardia*, 4.07.2010)

PALABRA Y VIDA

La violencia contra las mujeres

En una sociedad marcada por una violencia creciente, las mujeres se hallan mayoritariamente entre las víctimas de esta violencia. Es cierto que desde los orígenes de la humanidad la mujer se beneficia, en su papel de madre, de un respeto que es casi veneración. Pero, por contraste, demasiado a menudo se ve maltratada en su ambiente familiar y también en la vida pública.

Las violencias conyugales son una grave dificultad, que durante mucho tiempo ha sido un tema tabú y de la que actualmente empezamos a conocer su magnitud. No es sólo patrimonio de los ambientes desfavorecidos, sino que toca en mayor o menor medida a todas las categorías sociales. Y las causas de estas violencias son múltiples. Y actuar sobre estas causas sería un buen trabajo para prevenir esta chacra social.

Juan XXIII mencionaba entre los signos de los tiempos el reconocimiento de la dignidad de la mujer y de su papel en la vida pública. El Papa afirmaba: «En la mujer se hace cada vez más clara y operante la conciencia de la propia dignidad. Sabe muy bien que no puede consentir que sea considerada y tratada como un instrumento; reclama los derechos y los deberes propios de la persona humana, tanto en el ámbito de la vida doméstica como en el de la vida pública.»

Juan Pablo II quiso publicar, en el año 1995, una *Carta a las mujeres*; antes, el 15 de agosto de 1988 —en la fiesta de la Asunción de María al cielo— había publicado un nuevo documento sobre la vocación y la dignidad de la mujer, titulado precisamente así: *Mulieris dignitatem*. En él hacía este comentario: «Cristo fue ante sus contemporáneos el promotor de la verdadera dignidad de la mujer y de la vocación correspondiente a esta dignidad [...]. En las enseñanzas de Jesús, así como en su manera de comportarse, no se halla nada que refleje la habitual discriminación de la mujer, propia del tiempo; al contrario, sus palabras y sus obras expresan siempre el respeto y el honor debido a la mujer.»

Benedicto XVI, con motivo del veinte aniversario de la carta apostólica de Juan Pablo II sobre la dignidad de la mujer, pronunció un discurso ante los miembros del Consejo Pontificio para los Laicos, donde se refiere a lugares y culturas en los que la mujer es discriminada y poco valorada por el sólo hecho de ser mujer y es víctima de actos de violencia, o es objeto de agresiones físicas o morales, o su imagen es explotada en la publicidad y en las industrias del consumo o de la diversión. Ante estos fenómenos, calificó por Benedicto XVI como «graves y persistentes», decía el Santo Padre actual que «el compromiso de

los cristianos es todavía más urgente, a fin de que estos se conviertan en todas partes del mundo en los promotores de una cultura que reconozca a la mujer, en el derecho y en la realidad de los hechos, la dignidad que le es propia».

«La unidad-dualidad del hombre y de la mujer —dijo también Benedicto XVI en esta ocasión— tiene su fundamento en la dignidad de toda persona, creada a imagen y semejanza de Dios, que "los creó hombre y mujer", como afirma el libro del Génesis.» La violencia doméstica contradice el respeto que merece cada persona y la íntima comunidad de vida y de amor que es el matrimonio, fundamento de la familia. El respeto ha de estar muy presente en cada una de las relaciones familiares. En la relación entre el esposo y la esposa el respeto ha de orientar la atracción mutua y sustituir la pasión egoísta por la capacidad de diálogo y de comprensión. Este respeto ha de incluir los aspectos corporales y los de la personalidad del otro cónyuge, ha de acoger su potencialidad procreadora sin intentar gozar de la sexualidad al margen del amor auténtico y del bien del otro.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arzobispo de Barcelona